

Avguštin Lah

Dialog na poti k edinosti kristjanov

Čeprav ima dialog kot oblika in način iskanja resnice dolgo predzgodovino, je v svoji vsestranski uveljavitvi odkritje in potreba sedanjega stanja moderne dobe, civilizacije in kulture. Gre za obliko iskanja resnice, soočanja različnih nazorov, pogledov, prepričanj in mnenj, in to od enakih in podobnih do skrajno nasprotnih stališč, ter za sporazumevanje med ljudmi teh nazorov, njihovo življenje in ravnanje (kultura). Za razvoj dialoga je bil potreben dolg zgodovinski proces s številnimi vzponi in padci, uspehi in zablodami, vključno z vsemi odkritji in civilizacijskimi pridobitvami vse do sodobne tehnike in globalizacijskih pojavov ter filozofskih in religioznih naporov s čutenjem ljudi vred.

Sodobni svet, ki ga zaznamuje srečevanje ljudi, kultur in religij – kljub nasprotnemu videzu ostajajo te še vedno bistveni dejavnik kulture –, je življenjsko vezan na dialog, ki postaja v nekem smislu *conditio sine qua non* prihodnjega obstoja. Do spoznanja o pomenu dialoga so se dokopale tudi nekatere religije oziroma njihovi voditelji, predvsem pa krščanske Cerkve in krščanske skupnosti (E, 3). Prav krščanskim skupnostim in Cerkvam je v tem pogledu treba priznati vodilno vlogo. Ekumenizem kot specifična oblika dialoga med krščanskimi Cerkvami, ki si prizadeva za ustvarjanje edinosti na osnovi evangeljske zahteve »da bi bili vsi eno« (Jn 17,21) in Pavlove paradigme o Cerkvi kot enem telesu z različnimi organi (1 Kor 12,12-27), torej o edinosti v različnosti, je danes vse bolj dograjevan in dopolnjevan z dialogom z drugimi religijami in oblikami

sodobne »posvetnjene« kulture. Krŝĉanstvo, ki ga v svetu predstavljajo Cerkve, ni ogroŝeno samo zaradi zgodovinskega bremena razdeljenosti, temveĉ tudi zaradi zaostankov v kvalitetnem in dejavnem sooblikovanju sodobne kulture, kar dejansko pomeni uĉinkovito posredovanje odreŝenjskega sporoĉila (evangelija) sodobnemu ĉloveku. Uĉinkovito oznanjevanje pa ni moŝno brez ŝivega dialoga in ustvarjalne dejavnosti v oblikovanju kulture, kar konĉno pomeni v posredovanju evangeljskih vrednot.

V zavzet in evangeljsko ustvarjalen dialog pa Cerkev (krŝĉanstvo oziroma Cerkve) lahko stopa le, kolikor se zaveda svoje lastne identitete. To identiteto mora neprestano ohranjati, jo poglobljati, vedno znova oblikovati in bogatiti. Ker je identiteta vedno odnosna kategorija, jo je mogoĉe doseĉi ali dosegati le v odnosu ali dialogu, in sicer s samim sabo, z drugimi in z Bogom. Pot Cerkve do lastne identitete se ohranja in krepi v nenehnem vraĉanju h Kristusu, v dialogu s Kristusom oziroma z evangelijem. To bi smeli imenovati dialog s samim sabo. V obraĉanju k Svetemu Duhu in v zaupanju v Boga Oĉeta se udejanja dialog z Bogom. Krŝĉanska identiteta v osebni in obĉestvenem smislu, posamezni vernik in Cerkev kot obĉestvo pa na stopnji sedanjega razvoja do svojega polnega izraza in bogastva ne more priti brez dialoga z drugimi krŝĉanskimi Cerkvami in s svetom (CS, 1).

Prav dialog med krŝĉanskimi Cerkvami ali ekumenizem je v svojih razliĉnih oblikah in obsegu – po zamisli 2. vatikanskega cerkvenega zbora je to dogajanje, ki mora prevevati vse oblike ŝivljenja, miŝljenja, ĉutenja, delovanja in ustvarjanja kristjanovega (katoliĉanovega) ŝivljenja in verovanja (E, 18) – zaveza, ki so ji po koncilu sledili mnogi, tako da so organizirali znanstvene simpozije, strokovne pogovore in razprave ter pripravljali skupna molitvena sreĉanja in prijateljska druŝenja. Ob 40-letnici zaĉetka simpozijev med nekaterimi fakultetami na podroĉju nekdanje Jugoslavije in sodelovanja predavateljev katoliŝke, pravoslavne, evangeljĉanske in drugih Cerkva je bil v Mariboru od 16. do 18. oktobra 2014 organiziran simpozij »Teologija v dialogu«, na katerem je bila sprejeta skupna izjava s predlogom o ponovni oŝivitvi simpozijev, tokrat v novih razmerah, v novih razseŝnostih in z vsebinami, ki jih bodo predlagali organizatorji. Z zaupanjem, veseljem in podporo se oziramo v proces, ki ga s tem odpiramo in zanj upamo, da bo ob vseh drugih do-

gajanjih prispeval k edinosti Cerkve, k bratskim in sestrskim odnosom med ljudmi ter sožitju med narodi in državami južne in srednje Evrope.

PRIPOROČILA

organizatorjem prihodnjih mednarodnih znanstvenih konferenc/simpozijev Jugovzhodne in Srednje Evrope

(Sklepi posveta udeležencev ob koncu Mednarodnega ekumenskega simpozija Teologija v dialogu, Maribor, 16.–18. oktober 2014)

V 70. in 80. letih prejšnjega stoletja (od 1974 do 1990) so tri teološke fakultete v bivši skupni državi (obe katoliški – v Ljubljani in Zagrebu – ter pravoslavna v Beogradu) priredile devet medfakultetnih ekumenskih simpozijev. Misel o nadaljevanju te dediščine je bila večkrat izražena s strani vseh treh fakultet, določen sklep o oživitvi pa je nastal ob Mednarodnem ekumenskem in medverskem simpoziju v okviru prireditve Maribora kot Evropske prestolnice kulture, jeseni 2012 v Mariboru. Ob 40. obletnici prvega od medfakultetnih simpozijev, ki je bil v Mariboru (1974), in upoštevajoč nov politični in kulturni okvir, je v Mariboru od 16.–18. oktobra 2014 potekal Mednarodni ekumenski simpozij Teologija v dialogu. Organiziral ga je *Inštitut za ekumensko teologijo in medreligijski dialog*, ki od leta 2013 deluje v okviru Teološke fakultete (Enota v Mariboru) Univerze v Ljubljani. S tem se v nekem smislu nadaljuje in nadgrajuje dragocena dediščina medfakultetnih simpozijev, ki pa v novih razmerah kliče po prenovljenem konceptu.

Profesorji in predavatelji omenjenih treh teoloških fakultet so že v prejšnjih letih predavali na simpozijih in konferencah, ki so jih posamič organizirale naše fakultete. Za prvi uspel poskus nove oblike takšnega medfakultetnega organiziranega sodelovanja lahko štejemo Mednarodno znanstveno konferenco »Kirilo-metodijevsko predanje, jezik i misija Crkve u 21. veku« v organizaciji Pravoslavne teološke fakultete v Beogradu (6.–7. 12. 2013), na kateri so nastopili tudi predavatelji s teoloških fakultet iz Hrvaške, Federacije BiH, Slovenije in Bolgarije. V vmesnem času so organizatorji v Mariboru kot odgovor na povabilo k sodelovanju prejeli dopis zagrebške Teološke fakultete, v katerem ta izraža načelno odprtost za nadaljnje sodelovanje in prinaša nekaj smernic, ki smo jih na našem posvetu upoštevali.

Ozirajoč se na omenjena dva simpozija smo se na posvetu nekaterih udeležencev v Mariboru 18. oktobra 2014 zedinili, da podamo nekaj predlogov za organizacijo nadaljnjih konferenc/simpozijev. Pri oblikovanju sklepov so sodelovali udeleženci zagrebške in beograjske fakultete in jih podpirajo.

- 1 – Prihodnji simpoziji naj bi imeli novo ime: *Mednarodni znanstveni simpozij/konferenca teoloških fakultet v Jugovzhodni in Srednji Evropi*. Izpuščamo pridevnik »ekumenski«, ker ima takšen simpozij glede na udeležence že sam po sebi ekumenski značaj.
- 2 – Geografski okvir, iz katerega bi vabili udeležence, je Jugovzhodna in Srednja Evropa, v katero spadajo teološke fakultete v Sloveniji, Hrvaški, Srbiji, Federaciji BiH, Avstriji, Grčiji, Bolgariji ... Čeprav so prvi nosilci organizacije zaenkrat omenjene tri fakultete (Ljubljana, Zagreb, Beograd), ostajamo odprti za to, da se na različne načine vključujejo tudi druge fakultete. Tako je npr. že na tem mariborskem simpoziju, v skladu s prejšnjimi posvetovanji, bil vključen predstavnik Teološke fakultete v Gradcu kot član znanstvenega odbora. Kot udeleženci (predavatelji) enakopravno nastopajo člani ostalih teoloških fakultet z omenjenega geografskega področja.
- 3 – Časovni okvir je še stvar dogovora, lahko ostane dvoletni ritem, lahko se dekani odločijo za bolj elastičen časovni okvir, ko bo fakulteta, ki je na vrsti, premaknila ta razmik npr. na tri leta.
- 4 – Kakor že pri omenjenem simpoziju v Beogradu in pričujočem simpoziju v Mariboru nismo navajali zaporednih števil (10. oz. 11.), ki bi se direktno naslanjale na prejšnjih devet simpozijev, tako tudi pri prihodnjih ne bomo dodajali številčne oznake.
- 5 – Pripravo simpozija prevzame organizacijski in znanstveni odbor. Organizacijski odbor je številnejši, nosi glavni del priprav, sestavlja pa ga primerno število članov, ki jih imenuje fakulteta gostiteljica. Zaradi povezave z drugimi fakultetami organizatoricami naj bi v organizacijskem odboru bil še najmanj po en član teh fakultet oziroma po več članov, kakor se bodo pač fakultete dogovorile. Znanstveni odbor se ukvarja z vsebinskimi vprašanji, izbere tematiko itd. in ima prav tako medfakultetno sestavo članov, pri čemer imamo

za cilj, da bo doseženo približno sorazmerje med katoliškimi in pravoslavnimi člani.

- 6 – Kriterij glede izbora udeležencev (predavateljev) naj bi bilo članstvo Cerkve oziroma cerkvene skupnosti, ki ji predavatelj pripada, v Konferenci evropskih Cerkev (KEK – Konferenz Europäischer Kirchen) oziroma v Svetu evropskih škofovskih konferenc (CCEE – Consilium Conferentiarum Episcoporum Europae).
- 7 – Po beograjskem (leta 2013) in ljubljansko-mariborskem (leta 2014) simpoziju bo organizator naslednjega simpozija, če bo o tem dosežen dogovor, Katoliška teološka fakulteta Univerze v Zagrebu, kakor je v svojem pismu predlagal njen dekan prof. dr. Tonči Matulić.
- 8 – Dekani omenjenih treh fakultet (Ljubljana, Zagreb, Beograd) naj se v prihodnjih mesecih srečajo in se dogovorijo o podrobnostih. Predlagamo, da bi takšno srečanje bilo v Zagrebu.